

A. LEVENT TÜZEL
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çay üreticilerinin sorunlarının araştırılması, ülkemizin en önemli tarım ürünlerinden olan çay üretiminin ve ihracatının arttırılması için alınacak tedbirlerin tespit edilmesi Anayasanın 98. ve TBMM İ Tüzüğünün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 21.05.2012

A. Levent TÜZEL
İstanbul Bağımsız Milletvekili

GEREKÇE

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 201 bin kayıtlı üretici çay tarımı yapılmaktadır. Çay üretiminin yapıldığı alan devletin resmi rakamlarına göre 758 bin dekarıdır. Ancak, resmi kayıtlarda görünmeyen yaklaşık 100 bin dekar alanda daha çay üretimi yapılmaktadır. Son süreçte, kayıtsız çaylıkların kayıt altına alınarak ruhsatlandırılmasına karar verilmiştir.

Türkiye'nin yaş çay üretimi iklim şartlarına bağlı olarak yıllık 1milyon ile 1 milyon 200 bin ton arasında değişmekte, yaş çayın yarısını, ortalama 500-600 bin tonunu ÇAYKUR üreticiden almaktadır. Geri kalan yarısını özel sektör alıp işlemektedir. Yıllık 1 ile 1.2 milyon ton olan yaş çaydan ortalama 100 bin ton kuru çay elde edilmekte, bu çayın yaklaşık yüzde 98-99'u iç piyasada tüketilmektedir.

Üreticilerin çaylarını toplayarak çay fabrikasına teslim etmeye başlamaları süreci bir takvime bağlıdır. 2012 yılı çay kampanyası 13 Mayıs'ta ÇAYKUR tarafından başlatılmasına rağmen, her yıl en geç 18 Mayıs'a kadar açıklanan taban fiyat geçen yıl, Hükümet, milletvekili seçimleri nedeniyle Haziran ayının ilk haftasında açıklamış, bu yıl da 19 Mayıs itibarıyla henüz açıklanmamıştır.

ÇAYKUR Genel Müdürü İmdat Sütöğlu kapasite artırımına gittiklerini ve kampanya döneminde bütün bu hazırlıkların bittiğini belirtmektedir. ÇAYKUR Genel Müdürü açıklamasına göre, 2012 yaş çay sezonuna günlük 350 ton daha fazla kapasite artırımını ile girdiklerini belirtti.

Kampanya açılışının hemen ertesi günü sahillerde dönüm başına 15 kg kontenjan uygulanmaya başlanmış, bir süre sonra 10 kiloya kadar düşmüştür. ÇAYKUR haftada bir gün alım yapmamakta, arada bir günde de gerekçesiz alım yeri kapalı olmaktadır. Dolayısıyla haftada 5 gün çay alımı yapılmaktadır. Çay alım yerlerinde eskiden 5 işçi çalışırken şu anda, bir ya da iki kişi çalışmakta, bu işçiler iki alım yerine aynı anda bakmaktalar. Çay üreticisi bu durumda haftada 50 kg çay teslim edebiliyor. Kontenjan resmîyette 10 kg görünse de, fiiliyatta 6-8 kg seviyelerinde kalmaktadır. Böylece çayını bekletmeden toplayan üretici, ürününü mecburen özel şirketlere yok pahasına vermek zorunda kalmaktadır.

Geçen yıl 98 kuruş ürün bedeli +12 kuruş destekleme prîmi olmak üzere toplam 1 lira 10 kuruş olarak açıklanan çay taban fiyatı her geçen yıl düşürülmekte ve geç açıklanmaktadır. Şimdiden 76 krş, 80 krş alım fiyatları belirlenmeye başlanmıştır. Geçen yılki deneyimler bunu gösteriyor. Çayın maliyetinin 1.22-1.140 arasında olduğu bölgedeki üretici örgütleri tarafından belirtilmektedir. Bu nedenle çay taban fiyatının 1.75 lira olması için Üretici Köylü Sendikası, TÜM KÖY- SEN tarafından imza kampanyası yürütülmektedir.

Diğer taraftan, çay ihracatı her yıl biraz daha gerilemektedir. AKP Hükümeti, açıklanan çay fiyatı için "taban fiyat" değil, "ÇAYKUR'un alım fiyatı" olarak ifade etmektedir. Böylece serbest piyasa koşullarında kamu kurumu olan ÇAYKUR kendi belirlediği fiyattan, özel şirketler ise kendi belirlediği fiyat üzerinden almasına olanak sunmaktadır. ÇAYKUR ne kadar düşük ücrete ve yavaş çay alırsa özel şirketler o kadar karlı çıkmaktadır.

2001 yılında 4771 ton kuru çay ihraç edilmiş, AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında 5160 ton, 2003 yılında ise 7042 ton kuru çay ihraç edilmiştir. AKP iktidarının beşinci yılında 2007'de 2629 ton kuru çay ihracatı gerçekleşmiş, "ıraklık dönemini" 4400 ton ihracat kaybıyla kapatmıştır.

AKP Hkmetinin kalfalık döneminin kapanışı ve ustalık başlangıcı 2011 yılı ihracatı paketli siyah çay 2128 ton, paketli yeşil çay ise 3 ton olmak üzere toplam 2131 ton çay ihracatı yapılmıştır.

ÇAYKUR faaliyet raporundan alınan bu rakamlara bakıldığında AKP iktidarı döneminde yurt dışına çay satışı gerilemiş durumdadır.

1. Pervin BULDAN
2 BDP Iğdır Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
4 BDP Muş Milletvekili

5. Halil AKSOY
6 BDP Ağrı Milletvekili

7. İdris BALUKEN
8 BDP Bingöl Milletvekili

9. Emine AYNA
10 BDP Diyarbakır Milletvekili

11. Altan TAN
12 BDP Diyarbakır Milletvekili

13. Esat CANAN
14 BDP Hakkari milletvekili

15. Sebahat TUNCEL
16 BDP İstanbul Milletvekili

17. Erol DORA
18 BDP Mardin milletvekili

2. Hasip KAPLAN
3 BDP Şırnak Milletvekili

4. Murat BOZLAK
5 BDP Adana Milletvekili

6. Ayık AKAT ATA
7 BDP Batman Milletvekili

8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
9 BDP Bitlis Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
11 BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil KURT
13 BDP Hakkari milletvekili

14. Sırrı Süreyya ÖNDER
15 BDP İstanbul Milletvekili

16. Mülkiye BIRTANE
17 BDP Kars milletvekili

18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
19 BDP Mersin Milletvekili

19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili
20

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili
21

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili
22

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili
23

24. Leyla ZONE
İşyeri Belirli
Milletvekili

24 - Ayşe Tülek